

Үндэсний бичиг Х

Бичмэл, дармал тигээр бичсэн эхийг уншиж ойлгох

Сурагчийн овог нэр:..... Эхэлсэн.....он.....сар.....өдөр.....цаг...

Агуулгын товч тайлбар:

Дармал, бичмэл үсгийн тигийг дараах байдлаар анзаарч ажиглана.

- Үсгийн титэм ямар ялгаатай байна.
- Үгийн адагт орсон сүүл ямар ялгаатай байна.
- Цацлага ямар ялгаатай байна.
- Адагт орсон “Б” ямар ялгаатай байна
- Үгийн дунд орсон дэвсгэр “Д” ямар ялгаатай байна.
- Адагт орсон дэвсгэр “Д” ямар ялгаатай байна.
- “Р” үсэг үгийн эхэнд, дунд, адагт орсон байдал ямар ялгаатай байна.

Даалгавар

1 Дасгал ажил 1

Алхам 1 “Жангар” туулийн хэсгээс I, II гэсэн дарааллаар уншаарай.

II 1. Үсгийн титэм ямар ялгаатай байна. 2. Үгийн адагт орсон сүүл ямар ялгаатай байна. 3. Цацлага ямар ялгаатай байна. 4. Адагт орсон “Б” ямар ялгаатай байна. 5. Үгийн дунд орсон дэвсгэр “Д” ямар ялгаатай байна. 6. Адагт орсон дэвсгэр “Д” ямар ялгаатай байна. 7. “Р” үсэг үгийн эхэнд, дунд, адагт орсон байдал ямар ялгаатай байна.

Алхам 2 Бичмэл, дармал тигээс кириллээр хөрвүүлж бичээрэй.

Бичмэл тиг I хэсэг	Дармал тиг II хэсэг
.....
.....
.....
.....
.....

Үндэсний бичиг X

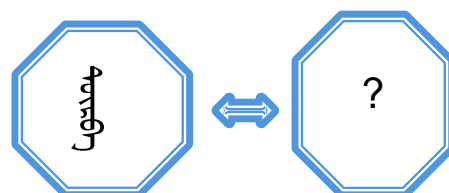
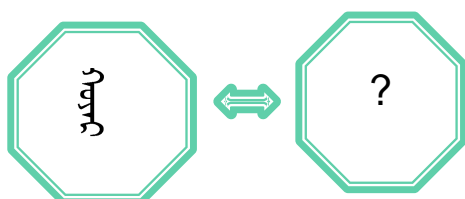
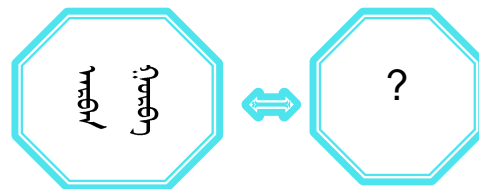
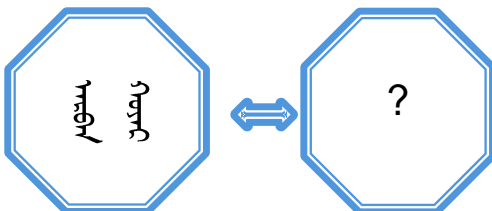
Алхам 3 Хонгорын баатарлаг зориг гарган хэлж буй хэсгийг олж үндэсний бичгээр хичээнгүй бичээрэй.

Алхам 4 “Жангар, Хонгор хоёрын зан чанарыг харьцуулан үндэсний бичгээр бичнэ үү. <https://mongoltoli.mn/> линкээр орж толь бичиг ашиглаарай.

Алхам 5 Үгээр бичсэн тоонуудыг монгол тоогоор тэмдэглэнэ үү.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
᠑	᠒	᠓	᠔	᠕	᠖	᠗	᠘	᠙	᠑᠐

Дууссан.....он.....сар.....өдөр.....цаг...

Үндэсний бичиг Х

Хорголжин бар, хулсан үзгийн тигээр бичсэн эхийг уншиж ойлгох

Сурагчийн овог нэр:..... Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Агуулгын товч тайлбар:

Хорголжин барын тиг: Тугалгаар хийсэн нэг зүйлийн үсгийн хэв юм. Үсгүүдээ өрж хийдэг. Дармал бичгийн хэвийг дуурайж хийсэн байна.

Хулсан үзгийн тиг: Хулсыг нэг талыг нь хавтгай, нөгөө талыг нь харандааны үзүүр шиг үзүүрлэж бичдэг. **Онцлог нь:**

- Шүдийг өргөс мэт хурц шовх бичдэг.
- Орхицыг нэг л янзаар доош татан бичдэг.
- Гэдэс, нум, завж зэргийг давхарлан бичсэн нь ажиглагдана. Бусад тохиолдолд нарийвтар зурлагатай.
- Үгийн эхэнд орсон үсгийн толгой, эсвэл эцэст тохиолдох үсгийн төгсгөл, сүүлийн үзүүр зэрэг нь бүдүүвтэр бичигдэнэ.
- Л, М үсгийг 90 хэмийн өнцөг гарган дээш, доош зурсан байдаг.

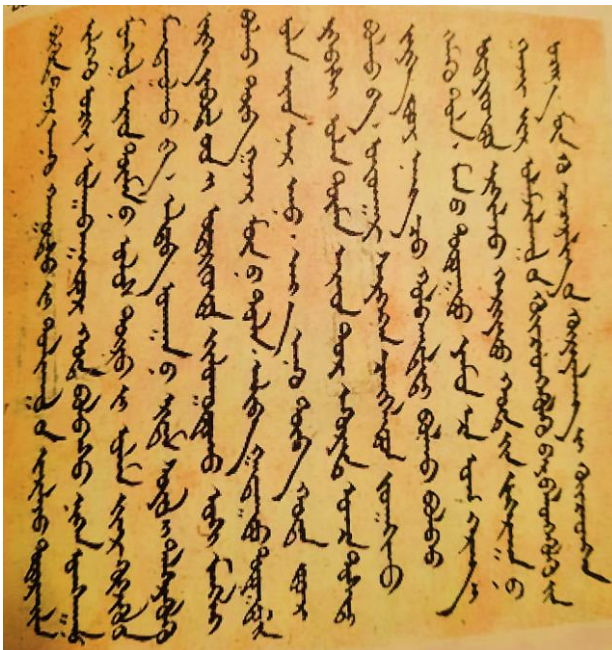
Даалгавар

2

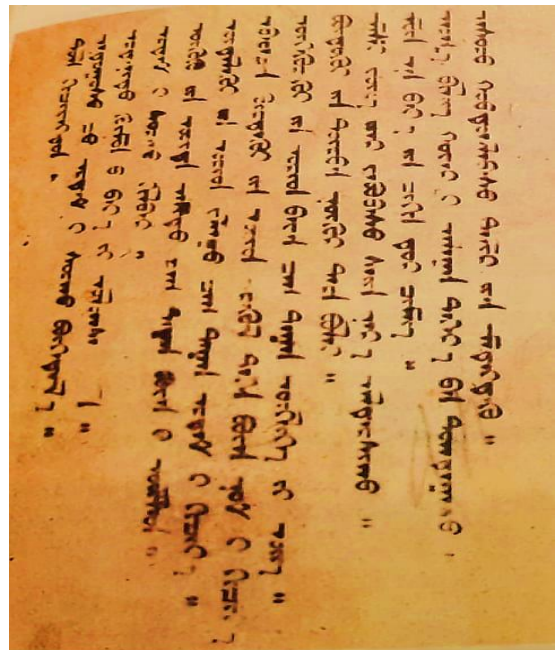
Дасгал ажил 2

Алхам 1 Дараах тигийг ажиглан хорголжин бар, хулсан үзэг, бийрийн тигийн аль нь болохыг тайлбарлаарай. Яагаад ?

А. “Бадар эрэх хуудас”-ын хэсгээс

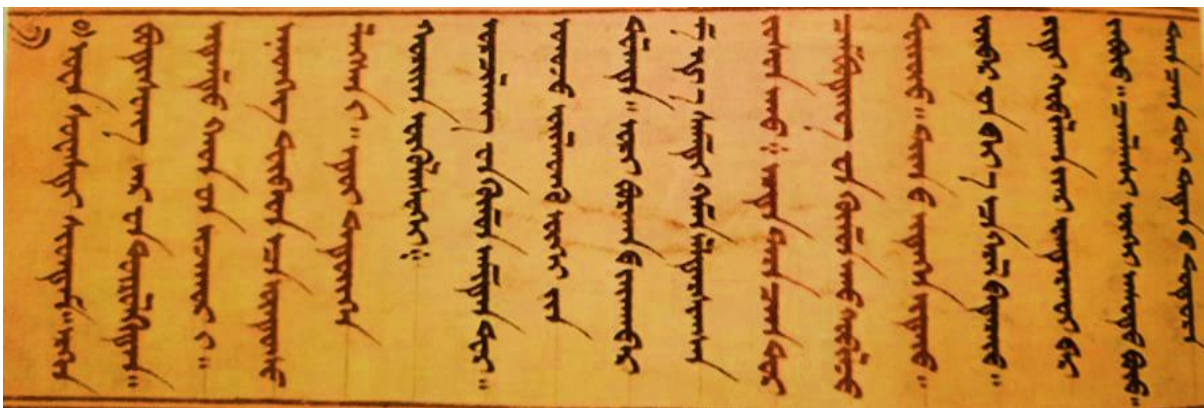

Б. “Оюунтүлхүүр” хэмээх сургаалаас

Үндэсний бичиг X

В. Лувсанданзаны “Алтан товч”-ийн хэсгээс

Алхам 2 “Б” хэсгийн бичвэр “Оюунтүлхүүр” хэмээх сургаалыг уншиж, “тул хичээгтүн...хялбар” гэсэн өгүүлбэрийг үндэсний бичгээр бичнэ үү. Дээрх санамжийг ашиглаарай.

A writing practice area consisting of a light blue background with vertical dotted lines for each column of text.

Алхам 3 “В” хэсгийн бичвэр Лувсанданзаны “Алтан товч”-оос уншаад цэгийн оронд орхисон үгийг нөхөж бичээрэй. <https://econtent.edu.mn/telelesson/10/4/2532> линкээр орж хулсан үзгийн тигийн онцлогтой дэлгэрүүлж танилцана уу.

Кирилл хөрвүүлэг: Ува суvasди сиддам. Эрхин бодисун төрөлхтөн. Эрдэмт хаадын..... Энэтхэг Төвөдөөс үндэслэснийг. Өдий төдийхөн өгүүлсүгэй. Орчлонгийн хүн амьтанд. үйлдэхгүйн тулд. Орь бурхныМахасамади хэмээн алдаршсан..... Эрт тэр цагт хүн нь хувилж төрж. Даяаны идээ идэж. Өөрийн биеэс гэрэл Рид хувилгаанаар огторгуйгаар Цаглашгүй наст..... Тэр цагт тэдний дотор

Дууссан.....он....сар....өдөр....цаг...

Үндэсний бичиг Х

Алхам 2 Цэгийн оронд тохирох үгийг олж, “..... туг, хадаг, хош, манхан, тайлаг” холбоо үг бүтээн үндэсний бичгээр бичиж нүдлээрэй. Мөн үгийн утгыг ажиглаарай. / **самбай, элсэн, аранзал, гунан, хоол** /

A 14-column dot grid for writing words and their meanings.

Алхам 3 Зохиолд байгаа “хүлэг, хөх, хар, долоо” гэсэн үгсийг дүрс ялган хэрхэн бичих вэ? Утгыг кириллээр бичээрэй.

Ихэвчлэн нэр үг орхицоор, үйл үг сүүлээр төгсдөг.

“Хүлэг”			“Хар”		
ᠬᠡᠯᠡᠭ	ᠬᠡᠯᠢᠭ	ᠬᠡᠯᠦᠭ	ᠬᠢᠷ	ᠬᠢᠷ	ᠬᠢᠷ
?	?	?	?	?	?
“Хөх”			“Долоо”		
ᠬᠡᠬᠡ	ᠬᠡᠬ	ᠬᠡᠭ	ᠳᠣᠯᠤᠭ	ᠳᠣᠯᠤ	ᠳᠣᠯ
?	?	?	?	?	?

Алхам 4 “хүлэг баатар, уяа хүлэг, шатрын хөлөг, хар өдөр, хар яр хийх, нутаг хар, номин хөх, хөх дэлэн, хөхөн баясах, сүүл хөх, долоо хэмж, сүү долоо” гэсэн холбоо үгсийг үндэсний бичгээр бичнэ үү. <https://mongoltoli.mn/> линкээр орж толь бичиг ашиглаарай.

A large 14-column dot grid for writing words and their meanings.

Алхам 5 Зохиолоос эсрэг утгатай үгийг олж бичээрэй.

Diagram showing words in boxes with inequality symbols (≠) and question marks in empty boxes.

ᠬᠢᠷ ≠ [?]

ᠳᠣᠯᠤᠭ ≠ [?]

ᠳᠣᠯᠤ ≠ [?]

Үндэсний бичиг X

Сонгодог бичгийн зохиолын үг хэллэгийн утгыг тайлбарлах

Сурагчийн овог нэр:..... Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Агуулгын товч тайлбар:

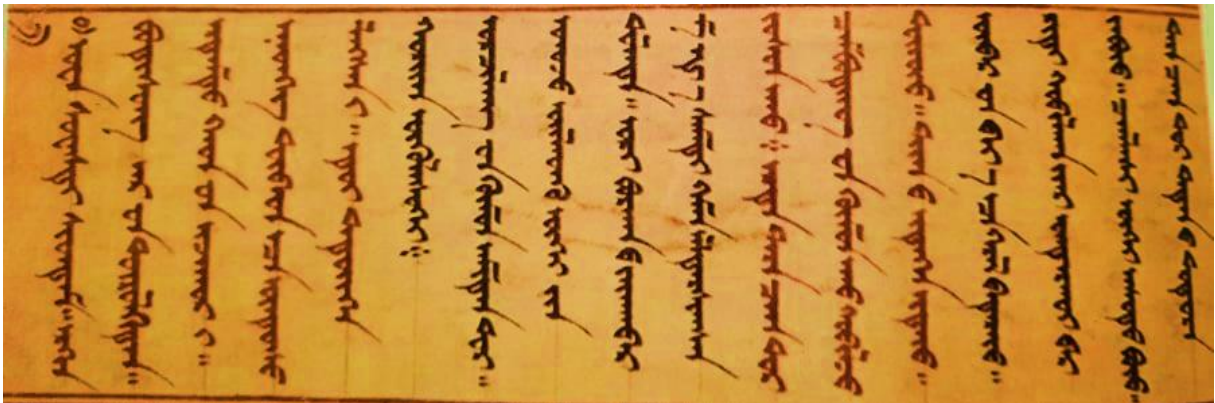
Хуучин үг: Нийгмийн хөгжлийг даган үгийн сангаас хуучран хэрэглэгдэхгүй болсон үг.

Түүхэн үг: Одоо хэрэглэгдэхээ больсон, зөвхөн түүхэнд байсан хэрэг явдал буюу үзэгдлийг тусгасан үг.

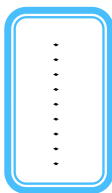
Даалгавар

4 Дасгал ажил 4

Алхам 1 Лувсанданзаны “Алтан товч”-ийн хэсгээс уншиж, дараах үгсийг утгын тайлбартай харгалзуулна уу.

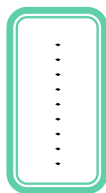

А.

Аглагт сууж хийх
бясалгал

Б.

Чадвар, увдис

В.

Дэлхий ертөнцийн нэр

1. “Замбуутив” 2. “Даяан” 3. “Рид” <https://mongoltoli.mn/> линкээр орж толь бичиг ашиглаарай.

“Замбуутив, даяан, рид” гэсэн үгс нь энэтхэг самгарди гаралтай.

Алхам 2 Дээрх 3 үгсийг оролцуулан 1 өгүүлбэр зохиож үндэсний бичгээр бичнэ үү.

.....
.....

Дууссан.....он....сар....өдөр....цаг...

А.
Б.
В.
Г.

Алхам 3

Зохиолд гарч буй “**арч**”, “**шагалцан наадах**” гэдэг үгсийн утгыг хам сэдэвтэй нь холбон тайлбарлана уу.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Алхам 4 “ **Анд бололцох** ” гэсэн үгийн утгыг хэрхэн ойлгосноо үндэсний бичгээр хөрвүүлж бичнэ үү. <https://mongoltoli.mn/> линкээр “Монгол хэлний дэлгэрэнгүй тайлбар толь” ашиглаарай.

.
.
.
.
.
.
.
.
.

Алхам 5 Зохиолын II хэсгийг галиглаж бичнэ үү.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Үндэсний бичиг Х

Сургаалын зохиолын хэл зүйн онцлогийг таних

Сурагчийн овог нэр:..... Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Агуулгын товч тайлбар:

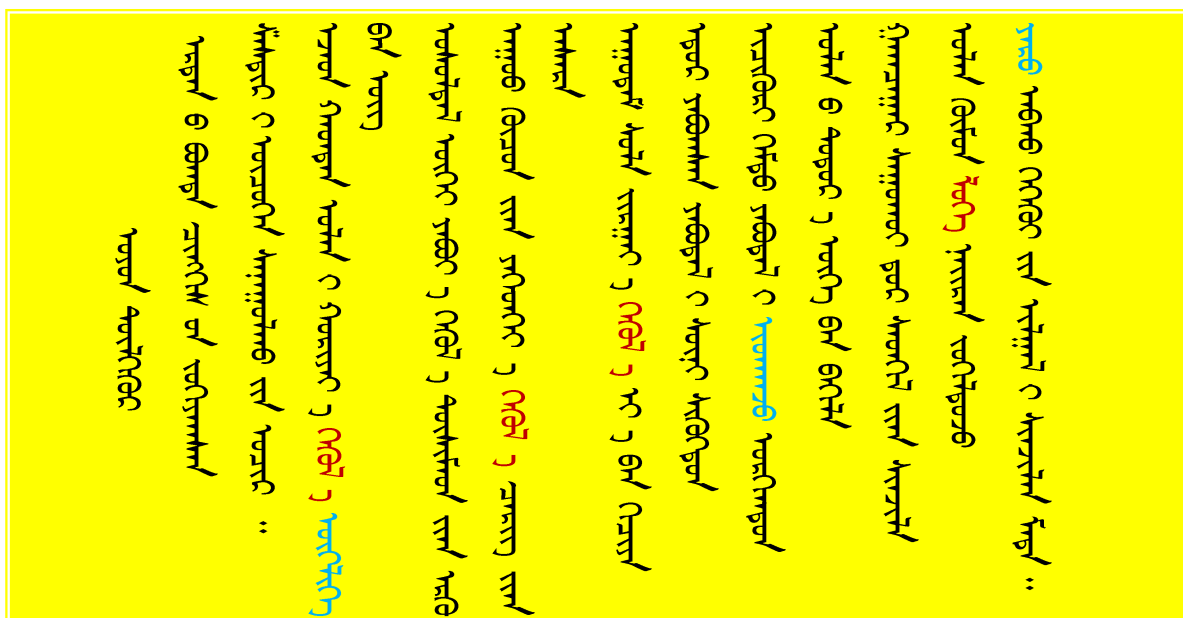
- -хул/ хүл нөхцөл – Болзон холбох утгатай. Орчин цагийн монгол хэлний –бал⁴, -вал⁴ нөхцөлтэй утга дүйнэ.
- -луг-а/ лүгэ нөхцөл -Хамтрах утгатай бөгөөд “-тай³” нөхцөлтэй утга дүйнэ.

Даалгавар

6

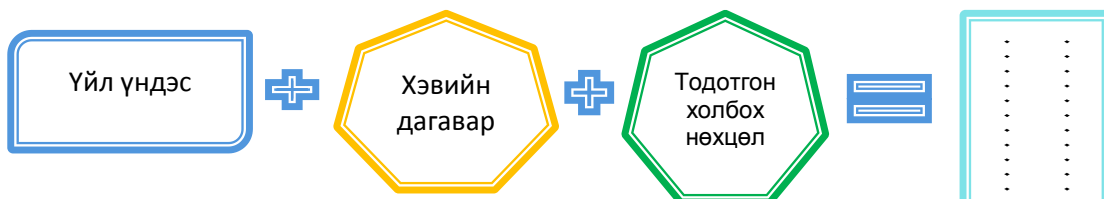
Дасгал ажил 6

Алхам 1 “Оюун түлхүүр” сургаалын зохиолоос уншина уу.

Алхам 2 Эхээс А, Б загварт тохирсон жишээ 1, 1-ийг олж бичээрэй.

А.

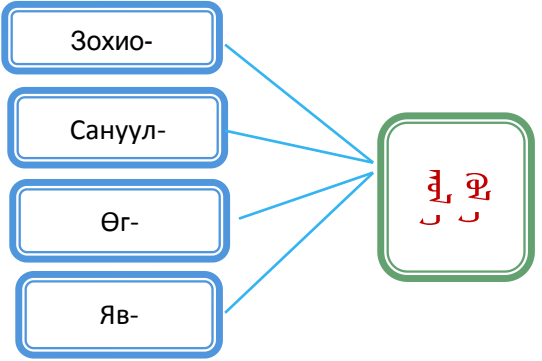

Б.

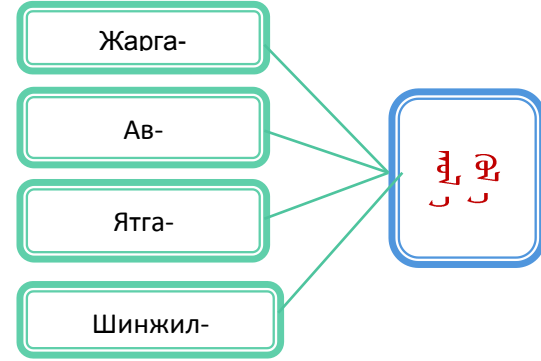
Үндэсний бичиг Х

Алхам 3 Эхэд байх дараах үйл үндсийг - - нөхцөлөөр хувилган бичиж, дүрмийг тайлбарлаарай.

Зохио-
Сануул-
Өг-
Яв-

ᠵᠢᠬᠢ

Жарга-
Ав-
Ятга-
Шинжил-

ᠵᠢᠬᠢ

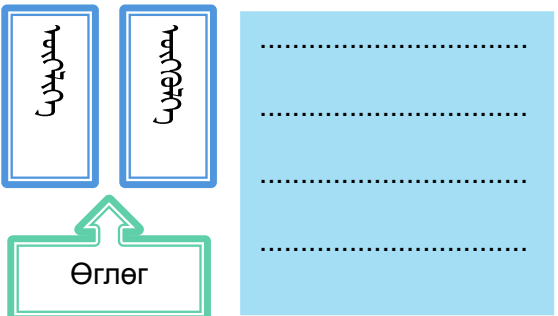
•
•
•
•
•

•
•
•
•
•

Алхам 4 Эхээс хамтрах утгатай нөхцөл бүхий 1 үгийг олж бичээрэй.

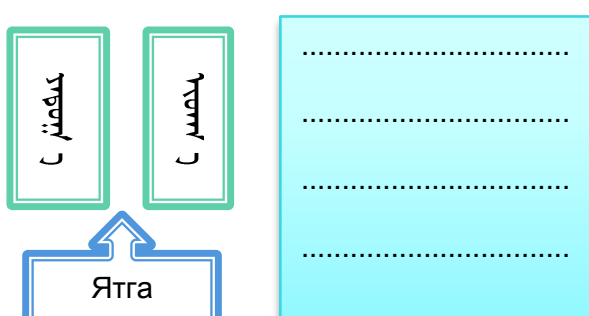
.....

Алхам 5 Дараах дүрс ялган бичих үгсийн утыг <https://mongoltoli.mn/> ашиглан кириллээр бичнэ үү.

ᠡᠭᠢ
ᠣᠭᠢ

Өглөг

ᠵᠢᠬᠢ
ᠵᠢᠬᠢ

Ятга

→

Ер

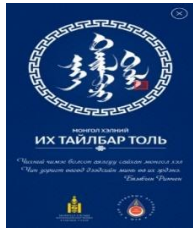
Дууссан.....он....сар....өдөр....цаг...

Үндэсний бичиг X

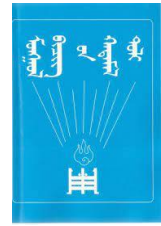
Сонгодог бичгийн зохиолыг хөрвүүлж бичих

Сурагчийн овог нэр:..... Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Агуулгын товч тайлбар:

Сурагчид кириллээс монгол бичигт хөрвүүлэхдээ “Монгол хэлний их тайлбар толь” бичиг, Чой.Лувсанжав багшийн “Монгол бичгийн хадмал толь” ашиглана.

Даалгавар

7

Дасгал ажил 7

Алхам 1 “Жангар” туульд гарч буй тодруулсан үгийн тайлбарыг кириллээр бичнэ үү.

<https://mongoltoli.mn/> линкээр ороорой.

ЖАНГАР

Жангар бол 15-р зууны үед Ойрад түмний дунд зохиогдож, нийт Монголчуудын дунд тархсан ардын аман зохиолын нэг төрөл болох баатарлаг тууль юм. Гэсэр, Монголын нууц товчоо зохиолуудын хамт Монголчуудын эртний утга зохиолын гурван оргил гэгддэг.

1. Хэрхэн эм үн а н мөхөөр мөхөт өр мөхөөр өргөөд мөхөөр
 . . . хүтэм нэгир рэг мн жөв дм нийгэр мөнхтэ мэрн а өр
 өср өсрөк хэрхэн нн мөхр дм мөхтөн кф нийсөт өхдн а ..
 ,,нүүдн өр нхкт км өр өр мөн мр мөхөт нмхөн өшкөн үхн
 үхн а дм хднмхнхр үхрхнр өшкөн үхн рдм үхн а мийгэр мөср н үхн
 өхсөт рөхр өхдн а өс ,,рлж кф ,,тэмдэр нхрн рөхкөл а өр
 рөхр ө үхн өс мөхрөй мөхрн өхнхэр мөхр а өс ,, рөкө
 рөхррдм мийгэр мхрн дм рөхрөм өхнхэр мхр а өс өр
 хххххө мийгэр мөхтөмн а өр тнхтөмнхрөхөт мөхтөм
 рхнр дхрхнн мр мхр а мөхөт мхрн мөхөншөр тмөхөт үхрөхрөм
 өхнхэр мөхкөт мхр нн мхрн мөхтөм ,,рхнр ө үхднн а мөхрөй өхнхэр өр
 өр өхдн а ,,рөлб ,, мөхөт өн хдм хүтэм мөхр рдм үхн а мийгэр мөср
 н үхн рөхр ө үхн өс өхнхннхн мөхрн өхсөт рхн хднн дм рөхрөм өр өн хн
 рөл кф

2. “Дайисун-у эмүн-э баригад зогсuhu-ду
 Сагадаг-ун суму хур-а мөндүр сир
 Шаргигад багугад ирэхү-дүчү
 Хүмүн-ү гар-ту булийалгал-үгэи баригад байин-а би
 Хэрвээ аль нэгэн мэргэн Биенийг минь үхүүлбээс
 Гурван жил Хүний гарт өгөлгүй
 Гэгээн алтан шар тугийг бариад байна би” гэв.

Өр	дэрдм	мөхр өр мөхр	мөхтөмн
?	?	?	?

Үндэсний бичиг Х

Алхам 2 <https://econtent.edu.mn/telelesson/10/4/3688> линкээр орж, “зуу”, “дуулга” гэсэн үгсийн дүрс ялгах хэлбэрүүдийг дэвтэртээ бичээд галиглаарай.

Алхам 3 Зохиолын II хэсгийн галигийг үндэсний бичигт хөрвүүлнэ үү.

Алхам 4 Зохиолын II хэсгийн хөхөөр тодруулсан хэсгийг үндэсний бичигт хөрвүүлнэ үү. <https://mongoltoli.mn/> линкээр орохоос гадна Чой.Лувсанжавын “Монгол бичгийн хадмал толь”-ийг ашиглаарай.

Галигийг үндэсний бичигт хөрвүүлэх	Кириллээс үндэсний бичигт хөрвүүлэх
	

Алхам 5 “Зуун задгай, баруун зуу, шүд зуу, амь зуу, алтан дуулга, хэл дуулга” гэсэн холбоо үгийг галиглаад үндэсний бичгээр бичээрэй.

Галиг:
.....
.....
.....

Хөрвүүлэг

Дууссан.....он....сар....өдөр....цаг...

Үндэсний бичиг X

Сурах бичгийн хүрээний идэвхтэй хэрэглээ бүхий үгийн үндэс, залгаврыг холбох эгшгийн дүрмээр зөв бичих

Сурагчийн овог нэр:.....

Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Агуулгын товч тайлбар:

- Үйл үг бүтээх **-на⁴ / /** --дагавар – Эгшгээр төгссөн идэвхгүй язгуур болон “м, н” гийгүүлэгчээр төгссөн нэр язгуурт залгана. Авиа ондооших үзэгдлийн дагуу “**Н** **Г**” болж дуудагдана.

Даалгавар

8

Дасгал ажил 8

Алхам 1 “Үндэсний бичиг X-XI” сурах бичгийн 6-р талаас болон <https://econtent.edu.mn/telelesson/10/4/3077> линкээр орж “Жангар” туулийн “Догшин шар Гүргэ мангас хааныг Дуут Улаан Шовшуур доройтуулсан бүлэг” эхийг уншаарай.

Алхам 2 Дараах 2 бүлэг үгэнд “-на/-нэ” дагаврыг залгаж бичнэ үү. <https://mongoltoli.mn/> болон Чой.Лувсанжавын “Монгол бичгийн хадмал толь”-ийг ашиглаарай.

Арвага-		Сам	
Хялт-		Гам	
Шуухит		Орон	
Шив-		Дайсан	

Алхам 3 Дээрх үйл үгсийн дүрмийг тайлбарлаж, холбоо үг бүтээгээрэй.

?	?	?	?	?	?	?	?

Үндэсний бичиг Х

Алхам 4 Дараах 2 бүлэг үгэнд “-на/-нэ” бүтээврийг залгаж, бичлэгийн ялгааг тайлбарлаарай.

Алхам 5 Дээрх 2 бүтээврийн утга, үүрэг, зөв бичгийн дүрмийг харьцуулаад кириллээр бичээрэй.

Бүтээвэр	-на/-нэ ^{ᠨᠠ}	-на/-нэ ^{ᠨᠢ}
Утга		
Үүрэг		
Зөв бичгийн дүрэм		

Алхам 6 “Бавтна, шалчгана, дамна, имнэ, шагна, сөгнө, жигнэ, хүрнэ, сонсоно, ирнэ” гэсэн үгсийг үндэсний бичгээр бичээрэй.

Алхам 7 “бавтна, шагна, сонсоно” гэсэн үгсийг бүтээврээр задлан тайлбарлаарай.

Дууссан.....он.....сар.....өдөр.....цаг...

Үндэсний бичиг X

Сурах бичгийн хүрээний идэвхтэй хэрэглээ бүхий үгийн үндэс, залгаврыг холбох эгшгийн дүрмээр зөв бичих

Сурагчийн овог нэр:..... Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Агуулгын товч тайлбар:

- **Өгөх оршихын -д, -т / ᠳᠦ / ᠲᠦ / нөхцөл** – Эгшиг, зөөлөн дэвсгэр гийгүүлэгчээр төгссөн үгэнд “-д / ᠳᠦ /”, хатуу дэвсгэр гийгүүлэгчээр төгссөн үгэнд **-т / ᠲᠦ /** нөхцөлийг өмнөх үгээс нь саланги бичнэ.
- **Тэмдэг нэр бүтээх -т / ᠲᠦ / дагаврыг** өмнөх үгтэй нь залгаж бичнэ.

Даалгавар

9

Дасгал ажил 9

Алхам 1 “Эрдэнийн сан Субашидын” сургаал шүлгийг уншаад, **“хүчит, дайсанд, аргат”** гэсэн үгсийг үндэсний бичгээр бичээд бүтээврийн ялгааг тайлбарлаарай.

Агуу хүч бага боловч ухаан билиг сайн болбоос

Асар хүчит дайсанд ч үл дийлдьюу

Араатны хаан их хүчит цагаан арсланг

Аргат өчүүхэн туулай хуураад алсан үлгэр мэт

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Алхам 2 А хэсгийн жишээнүүдийг харьцуулан ажиглаад тэмдэг нэр бүтээх **“-т”** дагавар, өгөх оршихын тийн ялгалын **“-д, -т”** нөхцөлийн тохирохыг **Б** хэсэгт бичээрэй.

А Үлгэрлэвэл:

ᠠᠭᠤᠨ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ	ᠳᠠᠢᠰᠠᠨᠳᠠ	ᠠᠷᠭᠠᠲᠤ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ	ᠳᠠᠢᠰᠠᠨᠳᠠ	ᠠᠷᠭᠠᠲᠤ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ
ᠠᠭᠤᠨ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ	ᠳᠠᠢᠰᠠᠨᠳᠠ	ᠠᠷᠭᠠᠲᠤ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ	ᠳᠠᠢᠰᠠᠨᠳᠠ	ᠠᠷᠭᠠᠲᠤ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ

Б

ᠠᠭᠤᠨ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ	ᠳᠠᠢᠰᠠᠨᠳᠠ	ᠠᠷᠭᠠᠲᠤ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ	ᠳᠠᠢᠰᠠᠨᠳᠠ	ᠠᠷᠭᠠᠲᠤ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ
ᠠᠭᠤᠨ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ	ᠳᠠᠢᠰᠠᠨᠳᠠ	ᠠᠷᠭᠠᠲᠤ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ	ᠳᠠᠢᠰᠠᠨᠳᠠ	ᠠᠷᠭᠠᠲᠤ	ᠬᠦᠴᠢᠲᠤ

Үндэсний бичиг Х

Мэдлэг бататгах дасгал

Сурагчийн овог нэр.....

Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Нийт 31 оноо

1. “Жангар” туулийн хэсгээс уншаад бичмэл тигээс кириллээр хөрвүүлж бичээрэй. 2 оноо

2. Зохиолд тодруулсан үгсийн утыг тайлбарлаарай. 1.5 оноо

А.

Б.

В.

А.....

.....

Б.....

.....

В.....

3. “12, 13, 2, 4” гэсэн тоог монгол тоо болон үндэсний бичгээр бичээрэй. 2 оноо

?	?	?	?
·	·	·	·
·	·	·	·
·	·	·	·
·	·	·	·
·	·	·	·
·	·	·	·
·	·	·	·

4. “Оюун түлхүүр” сургаалын шүлгийг ямар тигээр бичсэн бэ? 1 оноо

Үндэсний бичиг Х

16. Холбох эгшгийн дүрмээр бичсэн үгсийг олж бичнэ үү. /15-р даалгавраас/ 1.5 оноо

.....
.....
.....
.....

17. “Үйл үндэс + хэвийн дагавар + биеэр төгсгөх нөхцөл” гэсэн загварт тохирох үгийг олно уу. 1 оноо

- А.
- Б.
- В.
- Г.
- Д.

18. Тэмдэг нэр бүтээх – дагаврыг зөв залгасан бүлэг үгийг олно уу. 1 оноо

- А.
- Б.
- В.
- Г.
- Д.

19. Дараах үгэнд өгөх оршихын тийн ялгалын – , - нөхцөлийн тохирохыг дагуулж, үндэсний бичгээр бичээрэй. 2 оноо

“ баримт, орон, хүүхэд, говь, хүү, арслан, мөрөн, нам, тэнгэр, нутаг”

.....
.....
.....
.....

20. “Морьтын хишиг явганд”, “Аргат туулай арсланг барина” гэсэн өгүүлбэрүүдийг үндэсний бичгээр бичнэ үү. 2 оноо

.....
.....
.....
.....

Үндэсний бичиг X

Түүхэн хуучирсан үг хэллэгийг таних, утгыг тольчлон тайлбарлах

Сурагчийн овог нэр..... Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Агуулгын товч тайлбар:

Хуучин үг: Нийгмийн хөгжлийг даган үгийн сангаас хуучран хэрэглэгдэхгүй болсон үг.

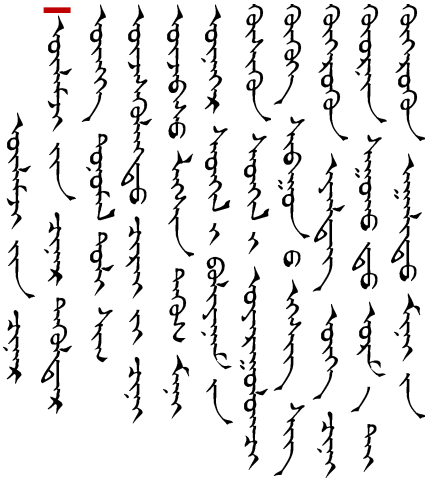
Түүхэн үг: Одоо хэрэглэгдэхээ больсон, зөвхөн түүхэнд байсан хэрэг явдал буюу үзэгдлийг тусгасан үг.

Даалгавар

1

Дасгал ажил 1

Алхам 1 “Үлэмжийн чанар” шүлгийг I, II, III гэсэн дарааллаар уншаарай.

II Учирмагц сэнгэнэсэн

Уран гол шиг бие чинь

Угаас хамт бүтсэн

Улаан зандангийн үнэр шиг

Улмаар сэтгэлийг хөдөлгөнө зэ

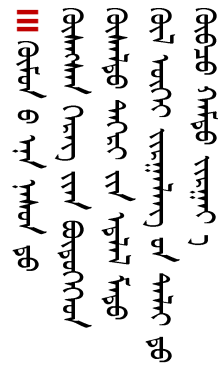
Бадмын дундаас дэвэрсэн

Балын амт адил

Баясгалант ааль чинь

Бахдаж ханашгүй

Баярыг улам арвитгана зэ

Алхам 2 “Үлэмжийн чанар” эхээс түүхэн хуучин үгийг олж бичээрэй.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Алхам 3 Дараах үгсийн утгыг таамаглан тайлбарлаарай.

А.

.....
.....
.....

Б.

.....
.....
.....

В.

.....
.....
.....

Г.

.....
.....
.....

Алхам 4 Шүлгийн 2-р хэсгийг үндэсний бичгээр бичээрэй.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Дууссан.....он....сар....өдөр....цаг...

Үндэсний бичиг X

Сурагчийн овог нэр.....

Эхэлсэн.....он....сар....өдөр....цаг...

Даалгавар

2

Дасгал ажил 2

Алхам 1 Дараах үгсийн тайлбарыг зөв харгалзуулаарай.

᠑	᠒	᠓	᠔	А.	Б.	В.	Г.

Алхам 2. Дараах холбоо үгсийг үндэсний бичгээр бичнэ үү.

“багшийн лагшин, хүүрнэн өгүүлэх, бадам цэцэг, зандан ширээ”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Алхам 3 Дараах үгсээр холбоо үг бүтээж далд утгыг таамаглан ярилцаарай.

				<p>Нөхөх үгс: лагшин, хүүрнэх, бадам, зандан</p>
--	--	--	--	---

Алхам 4 “Лагшин, хүүрнэх, бадам, зандан” гэсэн үгсийг оролцуулан 4 мөр шүлэг зохиогоорой.

Дууссан.....он....сар....өдөр....цаг...

Үндэсний бичиг Х

Орчин үеийн зохиол бүтээлээс унших, утгыг ярилцах

Сурагчийн овог нэр.....

Эхэлсэн.....он.....сар.....өдөр.....цаг...

Даалгавар

4 Дасгал ажил 4

Алхам 1 “Нутаг ус” шүлгийг уншаарай.

Амгасар, могой

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Амгасар, могой Үндэсний бичиг Х-ийн үндсэн үсгүүдийг хэрэглэн бичиж, үгсүүдийг хураарай. 10 үгс бичиж, үгсүүдийг хураарай.

Алхам 2 Шүлэгт дүрсэлсэн зүйлсийг үндэсний бичгээр бичээрэй.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Алхам 3. Дараах бүлэг үгсээс эхийн түлхүүр үгийг зөв тодорхойлсон хэсгийг сонгоорой.

1 2 3 4

Амгасар, могой
Амгасар, могой
Амгасар, могой
Амгасар, могой
Амгасар, могой
Амгасар, могой
Амгасар, могой

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Алхам 4 Шүлгийн гол санааг үндэсний бичгээр бичээрэй.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Дууссан.....он.....сар.....өдөр.....цаг...

Үндэсний бичиг Х

Идэвхтэй хэрэглээ бүхий үндэс, залгаврыг холбох эгшгийн дүрмээр зөв бичих

Сурагчийн овог нэр.....

Эхэлсэн.....он.....сар.....өдөр.....цаг...

Нэрээс үйл үг бүтээх –л дагавар: - ʎ/ дагаврыг нэр язгуурт залгаж –л /-ла²/ гэж дуудна.
Идэвхгүй язгуураас үйл үг бүтээх –л дагавар: - ʎ дагаврыг дүр байдал дуурайх идэвхгүй язгуурт залгаж –л /-л/ гэж дуудна.
Цагаар төгсгөх нөхцөл –лаа⁴ : - ʎ ʎ нөхцөлийг үйл үндсэнд язгуурт залгаж –лаа⁴ гэж дуудна.

Даалгавар

5 Дасгал ажил 5

Алхам 1 Цасны хэлсэн үгийг уншаад цагаар төгсгөх нөхцөлтэй үгийг түүж бичээрэй.

<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
---	---

Алхам 2. Түүсэн үйл үгсийг төгсгөлөөр нь бүлэглэж, зөв бичих дүрмийг тайлбарлаарай.

Эгшгээр төгссөн үйл үг	Гийгүүлэгчээр төгссөн үйл үг
.....
Зөв бичих дүрмийг тайлбарлах	Зөв бичих дүрмийг тайлбарлах
.....

Алхам 3 Дараах үгсийг бүтцээр задлаад, бүтэвэрүүдийг харьцуулан ижил,төстэй талуудыг нэрлээрэй. Үлгэрлэвэл: “урла” гэсэн үйл үгийг ур-идэвхтэй нэр язгуур, -л нэрээс үйл үг бүтээх дагавар гэж задална.

<p>ʎ</p> <p>ʎ</p> <p>ʎ</p> <p>ʎ</p> <p>ʎ</p> <p>ʎ</p> <p>ʎ</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
--	--

Алхам 4 “ дуул, ажилла, бяцал, нугал, авлаа, ирлээ” гэсэн үгсийг үндэсний бичгээр бичээд өгүүлбэр зохиогоорой.
 Дууссан.....он.....сар.....өдөр.....цаг...

Үндэсний бичиг X

Идэвхтэй хэрэглээ бүхий үндэс, залгаврыг холбох эгшгийн дүрмээр зөв бичих

Сурагчийн овог нэр.....

Эхэлсэн.....он.....сар.....өдөр.....цаг...

Тэмдэг нэрээс үйл үг бүтээх –д дагавар: - Хэмжээнд таарсан, зохистой утгыг заана.

Тэмдэг нэрээс үйл үг бүтээх –д дагавар: - Хэмжээнээс хэтэрсэн, зохисгүй утгыг илэрхийлнэ

7 Даалгавар

Дасгал ажил 7

Алхам 1 “Говийн Гурвансайхан” шүлгийг уншаад нэрээс үйл үг бүтээх –д дагавартай үгсийг бичээрэй.

1.

Алхам 2. Түүж бичсэн үгсийн утгыг ажиглан, дараах үгсийг бүлэглэж бичнэ үү.

Алхам 3 Үйл үг бүтээх –д дагаврын ижил ба ялгаатай талыг харьцуулж кириллээр бичээрэй.

Дагаврууд	Утга	Ижил тал	Ялгаатай тал
			
			

Алхам 4 1-р хэсгийн холбоо үг, өгүүлбэрийн утгыг нэг үгээр илэрхийлэн бичээрэй. 2-р хэсэгт буй үгсээр холбоо үг бүтээж үндэсний бичгээр бичээрэй.

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

.....томдох
богинодох
өргөдөх
уртдах
ихдэх

Үндэсний бичиг X